

Saaremaa põlisrahva enesemääramine

Manifest

Valjalas, 12. veebruaril 2023. a

Meie, Saaremaa põlistest kihelkondadest (Valjala, Karja, Põide, Jaani, Muhu, Püha, Kaarma, Kihelkonna, Mustjala, Kärla, Anseküla ja Jämaja) kokkutulnud esindajad teatame, et oleme põlisrahvana saarlased, pärit Saaremaa ajalooliste muinaskihelkondade maadelt ja oleme endiselt olemas.

Käesoleva manifestiga kuulutame me oma jätkuvat ja järjepidevalt õigust enesemääramiseks.

Meie, Saaremaa põlisrahva täieõiguslikud esindajad, tuginedes oma ajaloolisele ja samas ka kaasaegsele rahvusvahelisele õigusele ja lepetele, deklareerime järgmist:

1. Käesoleva manifestiga meie, saarlased, teeme tagasivõetamatu avalduse enesemääramiseks rahvusvaheliselt tunnustatava põlisrahvana.
2. Meie kui põlisrahva enesemääramise korralduslikuks aluseks on vähemalt kolmest põlisrahva esindajast koosnevad kihelkondade tuumrühmad, mille moodustanud inimesed vastavad vähemalt ühele järgmistest nõuetest:
 - (1) inimese vähemalt üks esivanem oli aastaks 1924 (kihelkondade kaotamise aasta) pärit esindatavast kihelkonnast;
 - (2) inimesel on vähemalt kahe esivanema kaudu aastaks 1924 seos mõne teise Maa kihelkonnaga ja ta on ise 15 aastat järjest elanud esindatavas kihelkonnas;
 - (3) inimese päritolu mõne muu kihelkonna kaudu on tõendatav 1924 aasta seisuga kahe esivanemaga ja ta omab lapsi esindatavasse kihelkonda kuuluva põlisrahvast põlvneva kaasaga.
3. Käesoleva manifesti koostamisel oleme lähtunud järgnevates rahvusvahelistes lepetes sätestatud põlisrahvaste õigustest:
 - (1) Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni Genfi 27.06.1989 Põlisrahvaste ja Hõimurahvaste Konventsioon ILO 169;
 - (2) Põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioon 07.09.2007;
 - (3) Euroopa Parlamendi 03.07.2018 resolutsioon maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta.
4. Koos käesoleva avaldusega tõdeme, et Eesti Vabariik, mis eksisteerib meie põlisrahvaste ajaloolistel maadel, merealadel ja õhuruumis ja mille kodanikud me täna oleme, ei ole seni tunnistanud riigi territooriumil elavate põlisrahvaste

ajaloolist õigust korraldada oma elu vastavalt eelmises punktis esitatud rahvusvaheliste lepetega. Eesti Vabariigi põhiseaduses ja muudes riiklikes otsustes ei ole põlisrahvaste suhtes rahvusvaheliselt kokku lepitud reeglitega seni arvestatud.

5. Taotleme, et Eesti Vabariik muudaks senist suhtumist ja asuks rahvusvahelistes lepetes sätestatud põlisrahvaste õigusi ning oma territooriumil elavate põlisrahvaste enesemääramisi ametlikult tunnustama.
6. Eelnevale tuginedes ja oma tahet põhjendades tõdeme meie, Saaremaa põlisrahva esindajad, kes me Eesti Vabariigis elades oleme samas ka sünnijärgsed kodanikud:
 - oleme väikesearvuline põlisrahvas;
 - oleme siin elanud enne kedagi teist;
 - oleme Saaremaa põliselanikud ja kuulume Eesti Vabariigis varasemasse asustuskihti kui enamus elanikkonnast, kes kas päritolu tõttu ei kuulu meie põlisrahvaste hulka või on oma teadmatuse ning enesekolonisatsiooni tulemusena omandanud uue ja põlisrahvast erineva identiteedi;
 - Eesti Vabariigis ei kehti meie kui põlisrahva õigused;
 - me ei saa elada saarlaste kui põlisrahva ajaloost traditsiooniliste eluviiside järgi;
 - meie kultuur, elukeskkond ja elulaad on ohustatud;
 - eristume teistest, meid koloniseerinud, okupeerinud ning assimileerinud rahvaist ja riigis valitsevast enamusest;
7. Teatame, et saarlaste enesemääramise otsuse tegi ning käesoleva manifesti koostas ja allkirjastas saarlaste esinduskogu, milles osalesid igast Saaremaa kihelkonnast vähemalt kolm kohaliku põlisrahva hulka kuuluvat inimest (allkirjad lisatud).
8. Saarlaste enesemääramise otsustanud kihelkondade tuumrühmadest koosnev põlisrahva esinduskogu valis ja volitas oma esindajaks järgnevas asjajamises MTÜ Saarte Maakogu, kontaktaadress saarte.maakogu@gmail.com

Manifesti vastuvõtmisel Valjala, Karja, Pöide, Jaani, Muhu, Püha, Kaarma, Kihelkonna, Mustjala, Kärla, Anseküla ja Jämaja kihelkondi esindanud saarlaste allkirjad on lisatud Manifesti originaaleksemplarile.